



Mestská časť Bratislava-Lamač

Akčný plán pre udržateľnú energetiku a klímu (SECAP) mestskej časti Bratislava - Lamač

S ohľadom na potrebu podporiť zapojenie miest do boja proti klimatickej zmene Európska komisia v roku 2008 spustila iniciatívu *Dohovor primátorov a starostov v oblasti klímy a energetiky* (angl. Global Covenant of Mayors for Climate & Energy) zameranú na orgány miestnej a regionálnej správy.

Hlavné mesto SR Bratislava pristúpilo k dohovoru už v roku 2012. V nadväznosti na to prijalo dva strategické dokumenty Akčný plán udržateľného energetického rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy – SEAP (2013) a Akčný plán adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (2017). Predložením nového akčného plánu na rokovanie Mestského zastupiteľstva dňa 25.04.2024 Bratislava obnovila svoje aktívne členstvo v tejto iniciatíve a uznesením č. 483/2004 schválilo [Akčný plán pre udržateľnú energetiku a klímu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy \(SECAP\)](#).

Akčný plán hlavného mesta obsahuje opatrenia v šiestich definovaných sektoroch: 1. majetok mesta (vrátane budov, verejného osvetlenia a mestského vozového parku), 2. spracovanie odpadov a odpadových vôd, 3. doprava (verejná doprava a súkromná a podniková doprava), 4. rezidenčný sektor (obyvatelia), 5. terciárny sektor (služby, firmy, verejný sektor), 6. adaptácia na zmenu klímy. Celkovo plán v týchto sektoroch definoval 16 strategických priorít a 65 opatrení.

Mestská časť Bratislava – Lamač si plne uvedomuje negatívne dôsledky zmeny klímy a zodpovednosť verejných aktérov konať smerom k znižovaniu emisií skleníkových plynov, ako aj k zvyšovaniu odolnosti a adaptácie mesta. Preto týmto pristupuje k záväzkom klimatického plánu Bratislavy a zaväzuje sa realizovať vlastné opatrenia, ktoré sú plne v súlade s cieľmi klimatického plánu.

Dokument, ktorý Mestská časť Bratislava – Lamač chválila na svojom zastupiteľstve dňa 11.12.2024 obsahuje okrem vybraných aktivít a projektov, ktoré MČ Lamač realizuje alebo plánuje realizovať, uvedené v jednotlivých oblastiach aj vybrané aktivity a projekty, ktoré sú už zrealizované.

1. Preambula

Mestské zastupiteľstvo Bratislavy 25. apríla 2024 schválilo prvý [Klimatický plán](#) pre zelenšiu a zdravšiu Bratislavu.

Celkovo 16 strategických priorít a 65 opatrení Klimatického plánu¹ je organizovaných okolo štyroch strategických cieľov:

1. znížiť tvorbu skleníkových plynov do roku 2030 oproti roku 2005 o 55 %,
2. pripraviť mesto na dosiahnutie klimatickej neutrality v roku 2050,
3. zlepšiť adaptáciu mesta na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy vrátane zlepšenia krízového manažmentu,
4. posilniť spoluprácu s občanmi a firmami na riešení klimatickej zmeny.

Uvedené ambície sú v súlade s klimatickými cieľmi Európskej únie, s národnými záväzkami Slovenskej republiky a so záväzkami Bratislavy v rámci iniciatívy Dohovoru primátorov a starostov v oblasti klímy a energetiky.

Akčný plán definuje kroky mesta na zníženie tej časti emisií, na ktoré má priamy vplyv, t. j. 11 % z celkových emisií vyprodukovaných na území Bratislavy. Zároveň nastavuje opatrenia, ktoré musia na zníženie svojich emisií prijať obyvatelia a firmy, vrátane možných podporných, komunikačných a motivačných nástrojov. Dosiahnutie ambiciózných cieľov si bude vyžadovať prierezový prístup a zapojenie všetkých relevantných aktérov na úrovni mesta vrátane mestských častí.

Mestská časť Bratislava – Lamač (ďalej len MČ Lamač) si plne uvedomuje negatívne dôsledky zmeny klímy a zodpovednosť verejných aktérov konať smerom k znižovaniu emisií skleníkových plynov, ako aj k zvyšovaniu odolnosti a adaptácie mesta. Preto týmto pristupuje k záväzkom klimatického plánu Bratislavy a zaväzuje sa realizovať vlastné opatrenia, ktoré sú plne v súlade s cieľmi klimatického plánu.

2. Východisková situácia

Základné informácie o MČ Lamač <https://www.lamac.sk/o-lamac>

MČ Lamač patrí medzi najzelenšie mestské časti Bratislavy a je opakovane vyberaná na pilotovanie rôznych environmentálnych opatrení na území mesta (napr. ohrádky na zber vianočných stromčekov, triedenie a zber KBRKO, Mulčovačka, systém vratných pohárov na kúpaliskách STaRZ).

V tomto dokumente sú, okrem vybraných aktivít a projektov, ktoré MČ Lamač realizuje alebo plánuje realizovať, uvedené v jednotlivých oblastiach aj vybrané aktivity a projekty, ktoré sú už zrealizované.

¹ 1 Plný názov „Akčný plán pre udržateľnú energetiku a klímu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (SECAP)“ Schválený uznesením MsZ 483/2024.

3. Akčný plán MČ Lamač

Akčný plán MČ Lamač z väčšej časti kopíruje štruktúru oblastí a strategických priorít Klimatického plánu Bratislavy a zároveň obsahuje doplnkové témy a opatrenia, ktoré idú nad jeho rámec. Vid' aj prehľad súladu v Prílohe 1.

Mesto/MČ Lamač ide príkladom

MČ Lamač má ambíciu modernizovať svoje budovy formou zvyšovania energetickej efektívnosti a zároveň plánuje využívanie OZE na svojich budovách.

1. Zvyšovanie energetickej efektívnosti formou obnovy budov

- *Energetická obnova Športovej haly Na barine – v plánovaní*
- *Energetická obnova Miestneho úradu Lamač – v plánovaní*
- *Energetická obnova Domu služieb – v plánovaní*
- *Energetická obnova Zdravotného strediska – v plánovaní*
- *Energetická obnova ZŠ Lamač – v príprave*

2. Rozvoj OZE na budovách mestskej časti

- *Realizácia fotovoltických panelov na verejných budovách – v plánovaní.* Cieľom MČ Lamač je realizovať fotovoltické panely v priebehu nasledujúcich dvoch rokoch minimálne na jednej budove v správe mestskej časti.

Názov opatrenia / projektu	Útvar zodpovedný za realizáciu	Partneri pre realizáciu	Stav (plán – príprava-realizácia)	Predpokladané obdobie realizácie 2024-2026	Rozpočtové krytie (áno – nie – čiastočne)

Zhodnotenie odpadov

Mestská časť Bratislava – Lamač má za cieľ znižovanie množstva odpadov vznikajúcich na území mestskej časti, zabezpečenie efektívneho nakladania s odpadmi a správne triedenie odpadov. Zároveň veľmi aktívne pristupuje k čisteniu čiernych skládok a robí opatrenia, aby sa eliminovala ich opakovaná tvorba, príp. tvorba nových. Lamač chce tiež prispieť k podpore cirkulárnej ekonomiky v Bratislave nielen cez odpadové hospodárstvo, ale aj cez ďalšie významné piliere cirkulárnej ekonomiky. Úspešnosť tejto oblasti je podporená aj už zrealizovaným a fungujúcim [Zberným miestom v Lamači](#), ktoré bolo otvorené v roku 2021.

3. Podpora cirkulárnej ekonomiky a manažmentu odpadov

- *Triedenie odpadov na podujatiach a v budovách mestskej časti – realizuje sa priebežne*
- *Zavedenie systému vratných pohárov (napr. Rozálske hody 2019, Farský deň 2024, kúpalisko Lamač – STaRZ) – realizuje sa priebežne.* Cieľom MČ Lamač je podporiť vznik celomestského systému vratných pohárov na podujatia mesta a jeho mestských častí.

- *Podpora sezónnych búr a výmen vecí – realizuje sa priebežne.* Ide o rôzne podujatia, ktoré organizujú prevažne občianske združenia z Lamača a/alebo dobrovoľníci a MČ Lamač tieto podujatia podporuje/spoluorganizuje.

4. Zlepšovanie systému zberu odpadu

- *Transformácia stáleho zberného miesta na zberný dvor – v príprave*
- *Podpora budovania kontajnerových stojísk – v realizácii*

5. Prevencia a likvidácia čiernych skládok

- *Čierne skládky sa na území mestskej časti likvidujú priebežne a aktívnejšie od roku 2019 kedy sme ich v katastrálnom území Lamač evidovali vyše 50. Ich likvidácia sa darí vďaka nasadeniu MČ Lamač a jej Komunálnym službám, dobrovoľníkom a zapájaní sa do rôznych čistiacich podujatí. Zároveň MČ Lamač robí aj preventívne opatrenia. K októbru 2024 evidujeme na území MČ Lamač 3 skládky.*

6. Dobudovanie kanalizácie

- *Dobudovanie kanalizácie je v procese realizácie.* Cieľom MČ Lamač je dobudovať funkčnú kanalizáciu na celom svojom území podľa potreby.

Názov opatrenia / projektu	Útvar zodpovedný za realizáciu	Partneri pre realizáciu	Stav (plán – príprava-realizácia)	Predpokladané obdobie realizácie 2024-2026	Rozpočtové krytie (áno – nie – čiastočne)

Udržateľná mobilita

Mestská časť Bratislava – Lamač má za cieľ podporovať bezpečné, komfortné a environmentálne priaznivé alternatívy pre ekologický pohyb v mestskej časti a v meste. Taktiež má za cieľ upokojuvať dopravu, kľúčovou je tiež bezpečnosť pre peších a deti. Mestská časť taktiež podporuje zavádzanie parkovacej politiky a preferenciu verejnej hromadnej dopravy.

7. Podpora elektromobility

- *Napr. formou podpory umiestňovania elektro nabíjajúcich staníc – realizuje sa priebežne*

8. Rozvoj cyklotrás a podpora cyklistiky

- *V týchto aktivitách má MČ Lamač úlohu partnera pre mesto a zároveň ide napr. o umiestňovanie cyklo stojanov pri budovách v správe mestskej časti – realizuje sa priebežne*

9. Upokojuvanie dopravy a zdieľaná doprava

- V týchto aktivitách má MČ Lamač úlohu partnera pre mesto a zároveň ide napr. o umiestňovanie spomaľovačov či iných regulácií dopravy – *realizuje sa priebežne*

10. Mesto pre deti

- Ide napr. o aktívnu podporu projektu [Mesto pre deti/Ulica na hranie](#). V tejto aktivite má MČ Lamač úlohu partnera pre mesto.

Názov opatrenia / projektu	Útvar zodpovedný za realizáciu	Partneri pre realizáciu	Stav (plán – príprava- realizácia)	Predpokladané obdobie realizácie 2024-2026	Rozpočtové krytie (áno – nie – čiastočne)

Zodpovední obyvatelia a firmy

MČ Lamač má ambíciu modernizovať svoje tepelné hospodárstvo v súlade s účinnou Koncepciou rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky. Cieľom je využívanie OZE a vybudovanie energeticky sebestačnej komunity. V tejto oblasti vníma ako dôležité aj vzdelávanie a zapájanie svojich obyvateľov. MČ Lamač mala zadefinovaný participatívny rozpočet a k procesu participácie pristúpila napríklad aj pri revitalizácii vnútrobloku Bakošova a Na barine. V budúcnosti plánuje podobné aktivity podporovať naďalej formou dotačného systému.

11. Modernizácia tepelného hospodárstva

- Je potrebné podotknúť, že výrobu a dodávku tepla prostredníctvom CZT v Lamači zabezpečuje súkromná spoločnosť na základe zmluvy o dlhodobom prenájme, prevádzkovaní a modernizácii tepelného hospodárstva mestskej časti Bratislava – Lamač. MČ Lamač má tiež ambíciu využívania OZE pre potreby verejných budov v Lamači.

12. Vzdelávanie obyvateľstva v environmentálnych témach a dobrovoľnícke komunitné aktivity

- *Vzdelávanie obyvateľstva* v environmentálnych témach a environmentálne a dobrovoľnícke *komunitné aktivity* – *realizuje sa priebežne*. MČ Lamač realizuje vzdelávacie aktivity pre rôzne vekové kategórie. Zároveň podporuje napr. miestne občianske združenia pri realizácii komunitných aktivít.

13. Podpora komunitného kompostovania a komunitných záhrad

- MČ Lamač bola pilotnou mestskou časťou Bratislavy na zavedenie systémového riešenia triedenia a zberu kuchynského bio odpadu. V rámci Lamača sme už od roku 2018 mali zriadené [komunitné kompostoviská](#), ktorých vznik MČ Lamač stále podporuje. Od zavedenia triedenia a zberu kuchynského bio odpadu je ich využívanosť nižšia, avšak využívajú ich naďalej komunity obyvateľov, kt. vzniknutý

kompost využívajú pre potreby priľahlých predzáhradok, vyvýšených záhonov a pod.

Názov opatrenia / projektu	Útvar zodpovedný za realizáciu	Partneri pre realizáciu	Stav (plán – príprava-realizácia)	Predpokladané obdobie realizácie 2024-2026	Rozpočtové krytie (áno – nie – čiastočne)

Adaptácia na zmenu klímy

Mestská časť Bratislava – Lamač si plne uvedomuje dopady klimatickej zmeny a chce aktívne prispievať k budovaniu klimaticky odolnej Bratislavy. Ambíciou mestskej časti je zavádzať adaptačné opatrenia na zmenu klímy do všetkých projektov so zameraním na prvky zelenej a modrej infraštruktúry, podporu biodiverzity a efektívnu prácu s verejným priestorom. V rámci tejto oblasti chceme upriamiť pozornosť na fakt, že v MČ Lamač bolo vysadených aj 26ks stromov a kríkov vo vnútrobloku Bakošova a Na barine a 66ks stromov na Podhájí z projektu mesta 10 000 stromov. Boli zrealizované revitalizácie viacerých verejných priestorov, napr. vznikla Oáza Podháj, centrálna zóna Malokarpatského nám.

14. Rozvoj zelenej a modrej infraštruktúry

- *Výsadba novej zelene – realizuje sa priebežne*
- *Prírode blízke kosenie a úprava zelene – realizuje sa priebežne*
- *Vodozádržné opatrenia na Malokarpatskom nám., Športovej hale Lamač, budove ZŠ Lamač – v plánovaní, v príprave*

15. Revitalizácie verejných priestorov

- *Revitalizácia Vrančovičovej ulice – v príprave*
- *Revitalizácie aleje na Studenohorskej ulici – v príprave*
- *Vodné prvky na Malokarpatskom námestí, tienenie ihrísk, vytváranie pobytových priestorov v tieni stromov – realizuje sa priebežne*
- *Revitalizácia vnútrobloku Bakošova a Na barine – realizuje sa priebežne*

Názov opatrenia / projektu	Útvar zodpovedný za realizáciu	Partneri pre realizáciu	Stav (plán – príprava-realizácia)	Predpokladané obdobie realizácie 2024-2026	Rozpočtové krytie (áno – nie – čiastočne)

4. Implementácia, monitoring a reporting

- Pravidelný monitoring a reporting realizácie jednotlivých opatrení bude na úrovni MČ Lamač prebiehať minimálne na 2-ročnej báze od schválenia dokumentu pre MČ Lamač.
- Koordinačné stretnutia zodpovedných zástupcov MČ Lamač a Klimatickej kancelárie Magistrátu hl. mesta Bratislavy budú prebiehať online alebo osobne minimálne aspoň raz za polrok.
- Starosta MČ Lamač určí najneskôr do konca januára 2025 zodpovedné osoby za koordináciu SECAPu a kontaktný bod pre monitoring a reporting.

Príloha 1: Prehľad opatrení MČ vo vzťahu k prioritám Klimatického plánu

Mesto ide príkladom	M.1 Komplexnými energetickými úsporami na budovách ušetríme aspoň 35 % energií	
	M.2 Inštalujeme obnoviteľné zdroje energie (OZE), ktoré pokryjú aspoň 20 % ročnej spotreby elektriny majetku mesta	
	M.3 v rámci komplexnej obnovy verejného osvetlenia zabezpečíme 100 % pokrytie svietidlami s LED technológiou s možnosťou regulácie intenzity	
	M.4 Znížime energetickú náročnosť mestských firiem o 20 % s dôrazom na maximálne využitie obnoviteľných zdrojov	
Zhodnotenie odpadov	O.1 Zhodnotíme maximum nerecyklovateľných odpadov ako zdroje energie	
Udržateľná mobilita	D.1 Podiel verejnej, pešej a cyklodopravy zvýšime na 70 %	
	D.2 Vybudujeme a zmodernizujeme 10 km električkových tratí	
	D.3 Podiel dopravných prostriedkov VOD a mesta s nulovou tvorbou emisií zvýšime na 50 %	
Obyvatelia Bratislavy	R.1 Zníženie spotreby energií v domácnostiach o 23 %	
	R.2 Zvýšenie výroby energií z OZE o 226 000 MWh	
Zodpovedné firmy	T.1 Zníženie spotreby energií v terciárnom sektore o 38 %	
	T.2 Zvýšenie výroby energií z OZE o 380 000 MWh	
	T.3 Územné plánovanie a regulácie so zameraním na dekarbonizáciu	
Adaptácia na zmenu klímy	A.1 Budeme aktívne rozvíjať zelenú a modrú infraštruktúru a posilňovať biodiverzitu v meste	
	A.2 Zvýšime ochranu zdravia obyvateľov pri horúčavách	
	A.3 Zlepšíme krízové riadenie mesta	
	A.4 Zlepšíme zadržiavanie zrážkovej vody	